

LBRIS

We know
books

Redactare, tehnoredactare: Andreia E. Breaz

Colecția: *ACADEMICA*

Coordonator colecție: Prof. Univ. Dr. Mircea Popa

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARGA, ANDREI

Emanciparea României / Andrei Marga;

Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2023

ISBN 978-630-311-079-0

32

© Andrei Marga

Toate drepturile sunt rezervate.

Orice reproducere, parțială sau totală, a acestei cărți,

fără acordul scris al autorului este interzisă,

considerată ediție pirat și se pedepsește conform

Legii dreptului de autor.

Editura ECOU TRANSILVAN, Cluj-Napoca, 2023

Editor: Nadia Fărcaș

E-mail: office@edituraecou.ro

Telefon: 0745828755; 0364730441

Andrei Marga

EMANCIPAREA ROMÂNIEI

—
Editura Ecou Transilvan

Cluj-Napoca

2023

Cuprins

<i>Prefață</i>	7
Introducere – Crizele curente.....	8
Partea I-a. Stările de lucruri	17
Crize ale României actuale	17
Paradoxuri ale identității românești.....	27
Partea a II-a. Statul actual	31
Statul avariat	31
Trecerea la prostocrație	40
Cotitura spre impostură.....	49
Președinție africană?	58
Politica externă – de la amatorism la excursii.....	67
Partea a III-a. Reforme eșuate	77
Eșuarea educației?.....	77
Degradarea vieții academice	87
Compromiterea doctoratelor	97
O lege a statului pe loc	106
Un declin previzibil – cel al universităților	118
Partea a IV-a. Repere democratice	129
„Democrația curată” și cultura română	129
Actualitatea aforismelor lui Brâncuși	139

Eseistica lui Dumitru Radu Popescu	144
De la soluții la aplicare. Optica lui Virgil I. Bărbat	150
Partea a V-a. Reconstrucția	161
Legitimări care eșuează	161
Republică sau monarhie?	167
Condiții ale relansării	176
Fuga de răspundere	185
România și viitorul european	194
De la propagandă la gândire	225
Ora elitei devotate	231
România de azi: situația și soluția	241
Justificarea României cetățenilor	250
Libertate și demnitate	258
<i>Autorul</i>	267

Prefață

Este datoria primordială a intelectualilor să arate argumentat în ce societate și lume se trăiește, ce a dus la acestea și care sunt eventualitățile și posibilitățile de schimbare. Această datorie se asumă prin însuși actul filosofării. Am explicat cum am înțeles-o și la ce rezultate am ajuns în numeroase intervenții ce au completat analizele mele ce țin de examinarea cotiturilor istoriei în care trăim și de sistematizarea vederilor într-o viziune.

Reunesc între copertele acestui volum analiza pe care am consacrat-o în anii recentți situației dificile a României de azi și soluției la dificultățile existente și am făcut-o publică în articole de ziar, interviuri, conferințe, cărți. Am dat prioritate, firește, diagnozelor proprii și conceptelor noi pe care le-am propus plecând de la o analiză în coordonatele avansate ale științelor sociale și dezbaterilor internaționale și au întrunit cel mai larg interes.

Duc astfel mai departe, în noi condiții și cu noi considerații, preocuparea care a stat la baza volumelor *România actuală. O diagnoză* (2009) și *România în Europa actuală* (2018). Scopul meu este să profilez descrierea stărilor de lucruri, să indic originea lor în acțiunile din societate și să conturez o soluție viabilă.

Andrei Marga,
Mănăstireni, la 5 octombrie 2023

în piept că nu discută cu un partid sau altul, ales, în definitiv, ca și ei! Prostie supremă – nu discută chiar dacă ignoră vădit vocile celor pe care i-a mandatat, totuși, mai mult de jumătate din populația țării! Sub devize precum „să ne însușim repede banii” și „rivalii sunt răi, extremiști și antieuropeni”, optica imprimată de sus este de un primitivism nemaîntâlnit în Europa de azi. Ca și cum doar din bani, dar fără competența construirii, și pictând cât mai fals rivalii ar rezulta ceva de interes public!

Personajele de pe scena decidenților de azi întrec Chirițele, Cațavencii, Tipăteștii și suporterii lor de altădată. Alecsandri, Caragiale și Urmuz se dovedesc mai actuali, prin simbolistica critic-umoristică pe care au creat-o, decât s-a recunoscut. Se poate spune și acum că, atâta vreme cât superficialitatea, avariția și ura sunt cultivate sistematic, în dauna valorii, lucrurile nu au cum să se îndrepte, iar crizele vor dura.

Partea I-a Stările de lucruri

Crize ale României actuale

Oricât analizezi și compari, nu poți să nu constăți că, înainte de Anul Nou, România a ajuns iarăși la măsuri care o scot în afara civilizației democratice. Au avut loc alegeri parlamentare în decembrie 2020, dar, conform unui nărav mai nou, s-a făcut orice să se încalce voința electoratului. „Autoritățile” l-au dat câștigător exact pe cel pe care electoratul l-a văzut inapt să guverneze. Aceasta, în ciuda protestelor OECD, ale social-democrației germane, ale oricărui democrat ce se respectă! Bădărănia a înlocuit pe față regulile.

În plus, aceleași „autorități” au numit cel mai sordid guvern al istoriei cunoscute pe aceste locuri. Emblematic, un elev incapabil să treacă examene de treaptă, un tânăr neîn stare să obțină admiterea la o facultate, un individ ce nu a putut face alte studii decât pe bani, surprins pe deasupra cu repetate escrocherii, este „desemnat” prim-ministru. Iar restul guvernului este croit la fel. Se confirmă din nou că funcțiile din România actuală sunt ocupate în bătaie de joc, iar „desemnările” rămân de proastă calitate!

Întrebarea simplă pe care orice profesor de liceu sau universitate s-ar cuveni să și-o pună este: unde sunt, totuși, elevii merituoși ai României, dacă loazele sunt premiate? Unde sunt studenții ei pregătiți? Unde sunt personalitățile, când indivizi fără valoare ajung să decidă soarta oamenilor? Nu cumva în această țară s-a ajuns tocmai unde Thomas Mann a acuzat cu groază că s-a apelat în anii treizeci în țara sa – la cei mai de jos, profesional, civic, moral din societate, la „die Untersten”? În definitiv, de ce România actuală este împinsă azi exact în întunecații ani treizeci, poate chiar mai rău?!

Nu este prima oară când România trăiește crize adânci. Uneori o face cu un sentiment al absurdului – totuși aici au apărut Caragiale, Eugen Ionescu, Urmuz! Alteori, cum se petrec lucrurile astăzi, o face cu jubilația mitocană a parveniților, de care s-au umplut activistica regimului, o parte a mass-media, în vreme ce necazurile lovesc din greu tot mai mulți oameni.

Pe o mare suprafață a lumii se trăiesc astăzi trei crize grave. Fiecare dintre acestea a găsit în România actuală teren mai mănos ca oriunde.

Este vorba de criza sanitară – ce constă în aceea că infectarea cu Covid-19 nu a putut fi oprită și, deocamdată, înaintează. Cum se poate ușor reconstitui, în România, țară din capul locului prea puțin circulantă, proporțiile infecției au cauze în obsesia „prezidențială” de a-și ține aproape „diasporenii”, fără control sanitar, de a selecta apoi testările ca să nu se vadă realitatea, de a face „alegeri” fie și irosind vieți, pentru ca, în cele din urmă, totul să se cufunde în amatorism. Oricât se măsluiesc lucrurile, într-o bună zi nici procurorii nu

vor mai putea ascunde adevărul și se vor putea discuta crima și autorii ei.

Este vorba apoi de criza economică – ce constă în paralizia producerii de bunuri și în sărăcia șanselor de relansare economică. Și aici, România actuală are cea mai retrogradă abordare – fără cunoștințe economice și instituționale din partea decidenților, fără priceperea a ceea ce se face măcar în alte țări. Este o abordare nu doar incompetentă, ci și una care deja a îndatorat țara pentru generații.

Este vorba, în sfârșit, de criza cooperării – ce constă în faptul că, în locul dezbaterii mature și al înțelegerilor între cetățeni luminați, se îngroașă covorul aproximărilor, al știrilor false, al dezinformării, al pretențiilor bătoase și prostești. Toate întăresc și mai mult crizele existente.

Ca nicăieri, în România, inși nepregătiți, dar cu pretenția de nimic acoperită că ar reprezenta viitorul, au reușit, din 2014 încoace, inocularea urii printre cetățeni. Neputându-se justifica decât prin malversațiuni, acești inși au acuzat cu vehementă „penalii” din societate, când ei înșiși nu s-au dovedit deloc mai puțin penali decât cei pe care îi acuzau. Dimpotrivă!

Nicio țară nu cultivă mai stăruitor ura decât România actuală. Iar unde-i ură, nu poate fi nici democrație și nici soluție rezonabilă – nu poate fi de fapt dezvoltare. Nu-i de mirare, de altfel, că țara s-a fixat în 2020 la coada Europei, poziție pe care a îmbrățișat-o vârtos. Crizele ei adânci o țin acolo.

Prima criză adâncă a României actuale este delegitimarea în funcționarea instituțiilor statului. Nu este vorba, spunând aceasta, cum sar imediat minți înguste, de culoarea

care guvernează, pe care oameni maturi o pot discuta, firește. În joc a fost și este simpla respectare a regulilor ce permit unei societăți să vorbească de legalitate și legitimare ca însușiri dobândite și să aparțină democrațiilor. Dacă nu este ignorată, legitimarea este disprețuită vizibil în România actuală – dar aceasta nu-i scade nicidecum importanța.

Să ne amintim, chiar în aceste zile în care unii improvi-zează demagogic despre CDR, care, între 1996-2000, a pus România pe cursul reformelor, că tocmai în acei ani s-a consacrat și la Carpați legitimarea democratică a instituțiilor statului prin voința cetățenilor. Cum se știe, James Madison a fost cel care a formulat în maniera cea mai plastică concepția clasică a legitimării: „poporul este singurul izvor legitim al puterii” (*The Federalist*, nr. 49, 1788) – adică cetățenii care votează și regulile democrației stabilesc cine conduce.

Lucrurile s-au schimbat dramatic, în tot mai rău, în România ultimilor cincisprezece ani. Lipsit de susținere democratică, regimul din 2004 a trecut pe față la înlocuirea votului cetățenilor și a regulilor Constituției cu voința celui care a apucat să pună mâna pe funcția prezidențială și pe serviciile secrete, după ce a făcut din justiție instrument de lovire a rivalilor. Iar după 2014, s-a trecut pe față la „tehnicile” de subminare a democrației ale funestului Carl Schmitt – care a însemnat înlocuirea legitimării democratice cu pârghiile securisto-justițiare de exercitare a dominației și cu „mișcarea străzii”. Nu a mai contat în România ce votează cetățenii, ci forța „justiției” controlate și a noii Securități, care au înlocuit democrația, atât cât s-a agonisit. Din nefericire, România este și astăzi campioana „protocoalelor” procurori-judecători-

servicii secrete, care spun totul despre putregaiul din miezul regimului.

S-a ajuns astfel, la nivelul lui 2018, la a schimba majorități trimise de cetățeni în Parlament prin intervenții securiste. Însușirea de „președinție africană”, definită de constituționaliștii americani, din România actuală, s-a impus – nu o mai contestă decât naivii și cei de rea-credință.

Mai nou, în schimbul pasivității și acceptării imposturii la decizii, cetățenilor li se promite un oarecare consum și confort din ceva bani europeni alocați diferitelor țări UE pentru mai mulți ani. Ca și cum banii, consumul și toate acestea ar dispensa de legitimarea instituțiilor!

Criza de legitimare din România actuală are acum un aspect dintre cele mai oribile ale istoriei românești și europene. Se poate observa că toate scrutinurile organizate de actualul „președinte” au fost murdare. Au fost, în 2019, alegeri europarlamentare cu diabolizare și arestări ca nicăieri – or, diabolizarea, se știe de mult, nu are legătură cu democrația. A fost organizat referendum lipit abuziv de alegeri, pe o întrebare pe care nici „președintele” nu a fost în stare să o clarifice. Au fost „alegeri prezidențiale” după ce s-au eliminat din timp, cu noua Securitate și „justiția” aservită, contracandidații atrăgători și s-a fugit de dezbatere publică precum dracul de tămâie. Au fost alegeri locale în 2020 cu plimbatul sacilor de voturi și mișcarea flotanților. Au fost alegeri parlamentare fără dezbateri în 2020, în care noua Securitate pare să mai lase din brațe un „președinte” care nu le-a propus ceva benefic oamenilor acestei țări, nu a realizat nimic și nici nu are din ce realiza, dar cultivă asiduu ura oarbă.

Niciunul dintre scrutinurile amintite nu a fost „curat” – cum s-a cerut la Alba Iulia în 1918 și s-a repetat în decembrie 1989. Probabil de aceea „președintele” a și distrus practic Centenarul țării, iar aniversarea lui 1989 a „privatizat”-o pur și simplu.

„Diletantul”, asupra căruia a atras din timp atenția presa internațională, s-a luat de bun pe sine. Ridicola „poză cu generalii” de la Alba Iulia din 2018 și, mai nou, încă și mai ridicola „poză solitară” de la Arcul de Triumf arată doar cât de adâncă este degradarea instituțiilor din România actuală! Peste toate, s-a ajuns la un „președinte” depășit de funcție, care a smuls chinuit în jur de 33% din electorat, și la „guvernul său”, de cam 15% din electorat. Prin murdării s-a ajuns la „guvernul meu” în 2016 și 2019. Prin murdării, acesta a fost menținut. Prin murdării, s-a instalat „noul guvern” în 2020.

O întrebare este tot mai mult pe buzele cetățeanului simplu, care suntem fiecare: de ce vrei „guvernul meu”, când este evident că nu înțelegi temele stringente ale țării – convertirea economiei pe motorul consumului intern, scoaterea justiției din mâinile unor persoane și punerea ei sub control public, eliminarea „statului paralel” creat de tradiția lui Carol al II-lea și restabilit de noua Securitate, luarea sub control public a resurselor naționale? Ce-ți trebuie „guvernul meu”, în loc de „guvernul țării”, când pe orice ai pus mâna s-a stricat? Acum doar vin la rând distrugerea economiei, educației, sănătății! Ai dăruit iresponsabil „guvernul țării”, iar acum nu mai poți plăti nici idemnizații pentru copii, nici salarii, nici pensii potrivit legilor în vigoare! De ce trebuie ca cetățenii României să o ducă mai rău? De ce a trebuit distrusă

până și modesta tradiție liberală pe cale să se înfiripeze? „Președintele” actual, ca și antecesorul său, spun că așa ar fi dreapta politică. Numai că, spus cu toate datele pe masă, actuala dreaptă „liberală” românească nu este altceva decât un Mussolini de provincie, vulgarizat – încă și mai butaforic decât acesta era de fapt. Nefiind în stare de reforme, această dreaptă nu este acum decât o jalnică reediție a ceea ce a fost mai stupid în istorie.

Chestiunea nu este etnică, cum se grăbesc trepădușii să spună. Chestiunea grea a României actuale nu este de etnie a cuiva. Simplu și direct spus, este chestiune de prostie și de rea-credință. În definitiv, oricine cu capul pe umeri se poate întreba: de ce nu se învață din cultura democratică a unor Helmut Schmidt, Helmut Kohl, Angela Merkel și a multor altora, din Germania și din afara ei, ci se recurge la putregaiurile condamnate de istorie?

A doua criză adâncă a României actuale vine din trecerea la prostocrație – cea gravă răsturnare de valori din societate care face ca cei mai slab calificați și mai iresponsabili să decidă soarta oamenilor. La o asemenea răsturnare, România actuală asistă de fapt de ani buni. Dar ceea ce s-a petrecut înainte de Anul Nou 2021 confirmă diagnoza și-i pune capacul.

Intențiile malefice ale trupeiștilor anilor treizeci, din care se inspiră vizibil atacul „președintelui” la adresa rivalilor, pluralismului și democrației, sunt arhicunoscute. Unii și-au dat seama că există limite în desfigurarea de alegeri: „atunci când într-un stat sunt doar o mie de naționaliști, iar sutele de mii sunt altfel, atunci și acești o mie au dreptul moral în fața lui Dumnezeu și a lumii să-și reprezinte națiunea. Aceasta

este o problemă de morală, și nu de majoritate” (*Der Aufstieg der NSDAP in Augenzeugenberichten*, DTV, München, 1974, p. 207). A reținut cineva de la „președintele” actual vreun scrupul privind „majoritățile” sale samavolnice? De aceea, întrebările sunt de fapt grave. România chiar trebuie coborâtă până și sub acei trupeți? În definitiv, ce caută România actuală în gunoaiile istoriei anilor treizeci?

Atunci când am acuzat „trecerea la prostocrație” în România actuală știam, de la Carlo M. Cipolla (*Le leggi fondamentali della stupidità umana*, 2015), că viteza de proliferare a prostiei, odată instalată în instituții, este mare. Dar, ca orice cetățean cu simțuri treze, mai păstram nădejdea că lucrurile nu devin negre așa de iute. Ele au devenit, iar ceea ce se petrece cu instituțiile României actuale este proba zdrobitoare.

Pe de o parte, un ins, care, așa cum atestă faptele, are datele mărginirii, inculturii și lipsei de scrupule civice, pune mâna pe justiție și pe noua Securitate, pe care le trece în folosință privată. Pe de altă parte, acesta împarte funcții unei adunături de nulități, care de care mai agresivă pentru măsuri ce nu au de a face cu interesul public. Regula ce funcționează efectiv este: noi te susținem, iar tu ne dai funcțiile la care nu am ajunge altfel nicidecum în viață. Păsărica i-a scăpat la un moment dat șefulețului „liberal” de Bistrița – care spunea, într-o edificatoare lingușeală, că „însuși Dumnezeu ni l-a trimis pe președinte!”. Nici mai mult, nici mai puțin!

Fapt este că nici cel din față și nici aplaudacii nu s-au dovedit capabili să proiecteze ceva. Mă tem că dacă le dai un extemporal, surprizele vor fi mari. Nu se vede – cum remarcau deja mulți parlamentari – că decid asupra muncii în societate persoane care nu au nicio treabă cu domeniul, că

inși plini de tinichele pe umeri nu știu de fapt legislație elementară, că răspund de educație cei care nu s-au educat, că este o vastă neîncredere internațională în justițiarul din România, că nicio personalitate reală nu este în siajul regimului. De la partide organizate, totuși, s-a ajuns în România actuală la adunături de mediocri avari și gata să vândă orice.

Mărginiții timpului au fost vituperați adesea în cuvinte aspre. „Eu le vorbeam de sublim”, spunea Kierkegaard, „iar ei îmi atacau lungimea pantalonilor”. Pentru Nietzsche nimic nu era mai îngrozitor decât să vezi meschini obsedați de exploatarea ocaziilor, când în joc sunt idealuri. Anii treizeci i-au îngrozit pe Heidegger și Ernst Jünger cu mulțimea brutelor care aplicau linia partidului arzând cărți, surghiunind valori și asasinând. România actuală nu stă altfel, doar că practică condamnări politice mai septice, cu „justiția”, și face din distrugerea de persoane ceva difuz. Peste toate, țara s-a umplut la decizii de parveniți și impostori, de absolvenți pe scurtătură, de piloși, de interpuși ai noii Securități și de simple instrumente – de inși al căror loc ar fi la educație făcută serios.

Cunoscutul banc cu „vaca indiană și boul carpat” nu mai este absurd. De aceea, are din nou trecere în România actuală. În vreme ce „vaca indiană” se bucura că în țara ei „noi, vacile, suntem sacre”, „boul carpat” își umflă pieptul și constată că „în România este mai bine, căci boii suntem la decizie, în palate, în ministere și unde trebuie”!

Caragiale a consacrat o lume nespuse de tristă, cu Cațavenci, Venturiani, Tipătești, Joițici. Această lume este evident întrecută de realități în România ultimilor ani. Cel mai lucid și pătrunzător romancier al acestor ani a trebuit să facă un pas înainte și a consacrat lumea „pârțăgăriei” – acea

societate a efectelor execrabile, care sunt date drept evenimente.

Constantin Noica mi-a dăruit la un moment dat un volum de imagologie, în care românii erau pictați nemilos în Franța, Germania, Anglia. M-am gândit mereu la acel volum. Nu poți însă să nu iei în seamă minciuna proaspătă cu „v-am adus optzeci de miliarde”, când filmările atestă că pretendentul a tăcut asurzitor, iar asemenea bani sunt virtuali. Până și în seara de Crăciun se debita senin că „în România a scăzut infectarea” – când oricine știe că a scăzut testarea Covid-19 la cel mai jos nivel în șase luni, dar infectarea este în expansiune. La decidenții României de azi, șirul minciunilor este mai lung și mai dens decât oricând în istoria cunoscută.

Odată cu trecerea la prostocrație, în România zilelor noastre s-a petrecut un fenomen răscolitor chiar și pentru cei mai sceptici. S-a generalizat relația de slugă. Cineva care nu înțelege altfel Europa decât ca șansă să fie slugă, pretinde apoi slugărit din partea aplaudacilor. Așa se face că totul s-a cam transformat în slugărit!

Ce se mai poate spune? Nu-mi vine în minte decât zicerea lui Isus: „inima acestui popor s-a împietrit”! Să sperăm, totuși, că nu pentru multă vreme!

Paradoxuri ale identității românești

Atitudinea față de muncă este teren de profilare a identității naționale. În definitiv, germanii s-au specificat printre națiuni și fiindcă au conceput munca, grație lutheranismului, drept sarcină divină. Profesionalismul lor atât de laudat a avut aici sursa. Azi românii caută de lucru și execută munci adesea simple în diferite țări. Cu siguranță, ar lucra și mai mult dacă cei care le administrează viața în țară le-ar oferi joburi. Dar românii trec în statisticile internaționale recente drept campioni la căutarea „bunei plăți” în muncă, în vreme ce alții sunt campioni la a căuta un „context social plăcut”, „colegi agreabili”, „muncă interesantă”, „siguranța locului de muncă” (Hermann Denz, Hrsg., *Die europäische Seele. Leben und Glauben in Europa*, p. 52-54). Evident, românii pun mai presus de alte aspecte latura pecuniară. Oricât de realistă pare această opțiune, ea ascunde o corelație subtilă ce se răzbună: sunt mai performanți în muncă cei care reușesc să o lege cu valori cât mai înalte!

Reacția civică este un alt teren de profilare a identității naționale. Azi unii cred că sunt în pas cu societatea modernă, ba chiar în avans, căci scot pe străzi cetățeni, iar aceștia strigă lozinci radicale, chiar împotriva unei majorități parlamentare stabilită prin alegeri democratice, cu iluzia că participă la decizii. Este, desigur, un aspect demn de laudă atunci când cetățenii sunt sensibili și reactivi și apără soluții mai bune. În definitiv, democrația exclude monopolul cuiva asupra adevărului și dreptății.